

**PROBLEM PODNIESIENIA JAKOŚCI DOKUMENTACJI GEOLOGICZNYCH
ZŁÓŻ KRUSZYW NATURALNYCH KAT. C₂ W ŚWIETLE NOWYCH PRZEPISÓW
O PROJEKTOWANIU INWESTYCYJNYM**

UKD 553.62.042:553.1.:330.322(094).004.15.003.1

Uchwała nr 110 Rady Ministrów z dnia 23 VI 1969 r. (M. P. nr 28) podjęta w celu usprawnienia przygotowania inwestycji do ich realizacji skraca dotychczasowe cykle projektowania z trójstadiowego do dwustadiowego: założenia techniczno-ekonomiczne oraz projekt techniczny inwestycji. Podkreślona jednocześnie zasada stabilizacji kosztów inwestycyjnych, które w projektach technicznych mogą być przekraczane w określonych procentach, zmusza inwestorów i biura projektowe do podejmowania prac analitycznych nad ekonomiką budowy planowanych zakła-

dów już w oparciu o wyniki uzyskiwane w czasie wstępnych geologicznych badań zasobów w kat. C₂.

Ujemną stroną dotychczasowych geologicznych dokumentacji zasobów rozpoznanych w kat. C₂ bywa niedostateczne przedstawienie: rodzaju, jakości i przydatności badanej kopalny, co w powiązaniu z wymogami techniczno-użytkowymi odbiorców oraz w wyniku zróżnicowanych cen na poszczególne gatunki produktów wpływa w sposób zasadniczy na ekonomikę złoża i zakładu przyszłej jego eksploatacji. Możliwość pełnego wykorzystania wyników geologicznych

i technologicznych badań zasobów rozpoznanych w kat. C₂, łącznie ze wstępną ich analizą ekonomiczną — przyczynia się do wyeliminowania z dalszych szczegółowych badań tych złóż, które nie roszą nadziei racjonalnego wykorzystania ich przez przemysł.

Program zatem niezbędnych materiałów dla tej kategorii poznania złóż kruszyw naturalnych, określony zarządzeniem nr 21 prezesa Centralnego Urzędu Geologii z dnia 24 IV 1969 r., wymaga dostosowania do wydanych w międzyczasie zarządzeń o sposobie realizacji zadań inwestycyjnych, a zwłaszcza w zakresie właściwego przebadania jakości pospółki. Zebrana w sposób uproszczony dokumentacja geologiczna, będąca przecież wstępnym podstawowym dokumentem dla dokonania przemysłowej oceny złóż i wypowiedzenia się o celowości prowadzenia dalszych, niekiedy bardzo kosztownych, szczegółowych badań w kat. C₁+B₁, powinna bezwzględnie wyjaśniać:

1. Budowę geologiczną złóż w pełnym i uzasadnionym profilu litologicznym.

2. Budowę nadkładu i oceniać jego ewentualne wykorzystanie (np. żwiru zaglinione).

3. Warunki hydrogeologiczne badanego złóża rozpoznane w kat. C₁.

4. Skład warstw złożowych, sposób wykształcenia i rozmieszczenia grubych okruchów; miejsca występowania gładów.

5. Grubość przerostów płonnych w złożu (mułków, glin), ich rodzaje i właściwości mechaniczne; formy zalegania.

6. Skład petrograficzno-mineralogiczny wydobytych materiałów, skład ilościowy stwierdzonych rodzajów skał i ich wytrzymałości; procentową obecność skał słabych i zwietrzałych oraz ich rodzaje; domieszki skał wapiennych i ich rodzaje.

7. Formę ziarn (płaskie, kuliste, owalne); charakter powierzchni (obtoczone, szorstkie). Obecność otoczek gliniastych na ziarnach i żałelazienia należy stwierdzać lub wykluczać już w czasie prowadzonych obserwacji polowych.

8. Warunki górniczo-ekonomiczne najbliższego rejonu badań, wyjaśniając:

a) położenie złóża i jego odległość od najbliższej kolejowej stacji załadowniczej, warunki transportowe drogami kołowymi,

b) obecność i przebieg w rejonie złóża linii sieci energetycznych,

c) obecność wody i warunki zaopatrzenia przyszłego zakładu w wodę pitną i przemysłową,

d) miejsca możliwego składowania nadkładu.

SUMMARY

The author emphasizes the problem of improving the quality of geological documentations of natural aggregates, recognized in category C₂, according to the new regulations on investment planning, which, among others, recommend to procure both technical and economical information during each phase of the realization of investment programme. A beginning of such a programme is first of all to collect data on the mineral deposits documented in the category C₂, the results of which allow us to make technical-economical evaluation of the usefulness of carrying on detailed geological investigations in higher categories of reconnaissance. Thus, there is a necessity to explain the whole quality of the mineral deposits, already during the preliminary geological research.

Do dokumentacji geologicznych, oprócz profili słupkowych, powinny być dołączone szkice ścian istniejących wyrobisk.

Badania kruszywa prowadzić należy w warunkach polowych i laboratoryjnych. Wyniki badań powinny być ujęte w formie autorytatywnych załączników podpisanych przez geologów prowadzących prace badawcze.

Ze względu na znaczenie zagadnień jakościowych w rozwoju postępu techniczno-ekonomicznego podstawy projektowych informacji geologicznych muszą zawierać przede wszystkim pełne rozpoznanie jakości kopaliny.

W każdym projektowanym zakładzie produkcyjnym ekonomika inwestycji jest uzależniona w poważnym stopniu od programu i technologii produkcji powiązanych ściśle z wskaźnikami jakościowymi udokumentowanej bazy surowcowej.

Wydatki ostatnio zarządzenia państwowe w sprawie efektywności inwestycji zwracają uwagę na obowiązek pogłębiania metod programowania i planowania inwestycji, wykorzystywania w maksymalnym stopniu wyników ekonomicznej analizy, celowości i efektywności inwestycji.

WNIOSKI

1. Opracowane dokumentacje geologiczne zasobów rozpoznawanych w kat. C₂ powinny w wyniku wykonanych badań laboratoryjnych i technologicznych umożliwiać przeprowadzenie wstępnej oceny przydatności surowca i wartości złóża ze stanowiska wymogów przemysłu i potrzeb projektowania.

2. Zachodzi konieczność uporządkowania norm technicznych dla kruszyw naturalnych, przeznaczonych do betonów różnych marek oraz warunków technicznych pobierania i przygotowania próbek do badań laboratoryjnych i półtechnicznych.

3. Zarysowuje się celowość współpracy przedsiębiorstw geologicznych dokumentujących złóża kruszyw z branżowym Zakładem Badań i Doświadczeń lub specjalistycznym Instytutem przy rozwiązywaniu zagadnień o charakterze technologicznym.

4. Niekiedy nieścisłe rozpoznanie budowy geologicznej złóża lub rodzaju surowca i jego jakości pociąga za sobą niewłaściwe rozwiązanie prac projektowych, które po zrealizowaniu budowy, są przez szereg lat przyczyną utrudnień w uzyskaniu pełnej zdolności produkcyjnej zakładu.

РЕЗЮМЕ

Статья посвящена вопросам повышения качества геологических отчетов по разведке месторождений строительного сырья в категории C₂, согласно с новыми правилами проектирования строительных объектов, которые предусматривают необходимость учета технических и экономических показателей во всех стадиях выполнения проектной программы. Начальный этап этой программы включает детальную разведку сырьевой базы, показания которой должны послужить для технико-экономической оценки целесообразности проведения дальнейших детализационных геологических изысканий в более высоких категориях. Отсюда вытекает необходимость всестороннего исследования качества полезного ископаемого — самого важного критерия оценки — в стадии предварительной геологической разведки.